

УДК 792.07 (477) (092)

**ТВОРЧА СПІВПРАЦЯ МИХАЙЛА СТАРИЦЬКОГО ТА МАРІЇ ЗАНЬКОВЕЦЬКОЇ У
КОНТЕКСТІ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО ПРОФЕСІЙНОГО ТЕАТРУ****Андрій Радчук**

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Україна, 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9
e-mail: a.radchuk@i.ua

Історія українського професійного театру представлена видатними театральними постатями, серед яких чільне місце займають корифеї української сцени Михайло Старицький і Марія Заньковецька. Хоча їхній життєвий і творчий шлях досліджено у повній мірі, творча співпраця залишається нерозкритою, що зумовлює наш науковий інтерес.

Деякі аспекти проблеми нашого дослідження частково розкрито у роботах В. Мандрика [3], В. О'Коннор-Вілінська [12], П. Руліна [13], О. Цибаньова [15].

Метою дослідження є розкриття творчої співпраці Михайла Старицького та Марії Заньковецької, з'ясування її впливу на процес становлення українського професійного театру.

Знайомство Михайла Старицького з Марією Заньковецькою відбулося у помешканні Старицьких, де Марія Костянтинівна перебувала на гостині разом з Миколою Садовським і Панасом Саксаганським. Саме М. Садовський привів М. Заньковецьку до М. Старицького та захоплено розповідав гостям про її театральні здібності і вокальні дані. Валерія О'Коннор-Вілінська у своїх спогадах пише про те, як за неформальних обставин М. Заньковецька успішно склала свій вступний іспит. За словами сучасниці це виглядало так: «Увечері вітальня Старицьких, обсаджена головним чином театральними діячами... Садовський поглядає на неї (М. Заньковецьку) і розлучено розказує всім, що молода артистка має великий талант і милий голос і якби не така полохлива на сцені, то дала б далеко більше того, що виявляє. Михайло Петрович сів за піаніно і став награвати деякі уривки пісень, танків, М.К. встала з свого місця і підійшла ближче. Він загравав із «Чорноморців»: «І з дому йду – товченики, й додому йду – товченики...». Заньковецька підняла виразним рухом голову, притулила до грудей руку і заспівала. Враз злетіла її нерішучість. Вона зробила сміховинний влучний жест і розсмішила всіх. – О! – вигукнув Михайло Петрович, – це буде Цвіркунка! Є в ній щось особливо миле» [12, с. 43-44].

Марія Заньковецька з перших вистав здобула прихильність глядачів, чим забезпечила собі гідне місце у першій українській професійній трупі, яку у 1883-1885 рр. очолював Михайло Старицький [4, с. 63]. Жодних фактів про суперечки керівника трупи з провідною актрисою не виявлено, однак відомо, що М. Заньковецька залишила трупу Старицького разом із М. Садовським, М. Кропивницьким і П. Саксаганським, що й призвело до розпаду їхнього театального колективу [13, с. 91]. Причиною припинення співпраці акторів з антрепренером стали заздрощі М. Кропивницького через те, що вся слава й успіх першої української професійної трупи були адресовані Старицькому, адже Марко Лукич вважав себе засновником цієї трупи. Знаючи про те, що Старицький домовився про оренду приміщення Одеського театру, який був на той час одним з найдорожчих, він навмисно вимагав підвищити йому платню як режисеру колективу. Проте Старицький не міг виконати цю вимогу, бо не було об'єктивних підстав для цього, адже режисери та провідні актори його трупи отримували найвищу платню серед акторів Російської імперії. Тоді М. Кропивницький відмовився надалі працювати з М. Старицьким і переконав вийти з трупи братів Тобілевичів. Через те, що М. Заньковецька була у громадському шлюбі з М. Садовським, вона підтримала свого чоловіка та розірвала контракт з М. Старицьким [15, с. 91].

Отже, особиста неприязнь та заздрощі М. Кропивницького спричинили розпад трупи М. Старицького. Марія Заньковецька, для якої особисті стосунки були на першому місці, вирішила припинити свою творчу співпрацю зі Старицьким.

Залишившись із другорядними акторами та фінансовими проблемами наодинці, М. Старицький підтримував дружні стосунки з М. Заньковецькою та прагнув відновити з нею творчу співпрацю, про що йдеться у його листі від 27 травня 1889 р.: «Чи Ви одібрали од мене ту телеграму, що я Вам з Москви посилав з од-

повіддю? А телеграфував я Вам, просячи прийти до мене у Москву на гастролі; разом я телеграфував і Садовському, і Карому – за «Наймичку» і др. (для Вас же) і жодної відповіді не одібрав; оце тільки на тім тижні написав мені Карий, ще не дозволяя!!! Так-то виходить спілка і таке щире завітання мене до свого гурту. Що це за знак, що Ви мені нічого не одписали?» [5, арк. 1]. Можна припустити, що Михайло Петрович активно запрошував Марію Заньковецьку прийти до нього на гастролі, тому що прагнув покращити матеріальне становище трупи, яка залишилася без провідних акторів.

Однак, аналіз другої частини листа свідчить про щире дружнє ставлення, адже антрепренер, перш за все, цікавиться станом здоров'я й особистими турботами актриси та пропонує свою допомогу. Це вказує на те, що М. Старицький глибоко переймався долею українського театру та намагався відновити попередній театральний колектив, використовуючи талант Заньковецької як об'єднуючий чинник [5, арк. 2].

Досліджуючи епістолярій М. Старицького до М. Заньковецької, варто звернути увагу на наполегливість, яку проявляв антрепренер, прагнучи отримати відповідь. У кожному листі він переймався питанням об'єднання свого колективу з трупою М. Садовського та відновленням співпраці з обдарованою актрисою. У листі до неї від 20 листопада 1889 р. він розмірковував над пропозицією Миколи Садовського об'єднати їхні трупи в одну. За умовою М. Садовського, з якою не погоджувався Михайло Петрович, до трупи мали приєднатися лише М. Старицький, Вірина та Грицай. Проте, на думку антрепренера, серед його театрального колективу були ще й інші талановиті актори, яких варто було взяти до об'єднаної трупи. Не звертаючи уваги на пропозицію Старицького прийняти більше його акторів, М. Садовський запросив тільки Вірину та Грицяя, які залишили трупу Старицького [6, арк. 1-2].

Незважаючи на відмову Івана Карпенко-Карого поставити Старицькому його п'єсу «Наймичка», М. Старицький дозволив поставити трупі Садовського свою нову драму «Юрко Довбиш» за умови, що він отримає кошти на переписку тексту і нот. До того ж Михайло Петрович наголосив, що хотів би бачити виконавцями ролей М. Заньковецьку, М. Садовського, П. Саксаганського й І. Карпенка-Карого [6, арк. 2]. Цей факт яскраво підтверджує намагання Старицького примирити й об'єднати найкращі українські театральні таланти. На його думку Марія Заньковецька мо-

гла цьому активно сприяти: «Вас-то я попрошу, зіронька наша, написати мені поскорее, не дожидаясь ответа товарищей, и совершенно откровенно, желают ли они иметь меня в своих рядах или это только пустой разговор? Наступает будущий год, и мне заблаговременно и твердо нужно знать, на что решиться: Вам ведь известно, что ухлопавши все состояние на малорусскую сцену, семья моя нищенски живет лишь на мой личный труд, а потому рисковать им безбожно!» [6, арк. 2].

Таким чином, сподіваючись об'єднати кращих українських акторів в одній трупі, М. Старицький активно листується з М. Заньковецькою та сподівається на її сприяння та підтримку у цій важливій справі, адже вона не тільки була кумиром багатьох глядачів, а й користувалася авторитетом серед театральних діячів.

Як досвідчений театральний діяч Михайло Петрович глибоко переймався долею українського професійного театру, адже він добре знав головні причини зниження рівня професійності українських труп. У листі до М. Заньковецької від січня 1891 р. М. Старицький у шести пунктах розкриває сучасний стан театральної справи: «С прискорбием душевным усматривается в последнее время губительное стремление малорусских трупп к распадениям, расколам и глупейшему дроблению на позорные ничтожества, причем искусство нисходит до балагана, а значение нашей сцены с каждым днем опошляется и теряет заслуженными талантами авторитет» [7, арк. 1]. Далі автор констатує причини, які, на його думку, призвели до занепаду більшості українських театральних колективів: «криме близорукости и дикости взглядов, криме психиатрического самомнения, еще и легкость пользования материалами для своего существования» [7, арк. 1-2], пояснює свій вихід з колективу драматургів з метою передати право ставити його п'єси лише одній постійній трупі. В останньому пункті Михайло Петрович зазначив: «На основе всего выше сказаного, я ображаюсь прежде всего к Вам, дорогая Марья Костантиновна, купно с Николаем Карповичем, не желаете ли Вы принять меня вместе с Васей, Саней, Марусей и Людой до своего гурту, чтобы и фирма была позвонче – «Восъединенной труппы артистов Садовського и Старицкого», а вместе с тем приобрести и исключительное право на постановку моих пьес» [7, арк. 2].

Отже, аналізуючи листування М. Старицького до М. Заньковецької, можна стверджувати, що антрепренер Старицький бачив вихід зі

скрутного становища українських театральних професійних труп на початку 1890-х рр. шляхом об'єднання своєї трупи з колективом Миколи Садовського, що, у свою чергу, мало сприяти збереженню та розвитку кращих українських театральних традицій.

З листів М. Заньковецької до М. Старицького зберігся лише один від 1 лютого 1891 р., в якому вона писала: «Пробачте, що довго не відповідала на Ваш теплий лист, я так зайнята, що не маю жодної вільної хвилини. Відносно Вашої пропозиції об'єднати трупи я нічого не можу сказати позитивного, адже у цей час ще все залежить від Садовського та інших членів товариства, і вони Вам дадуть відповідь, відносно ж себе я можу сказати слідує: на гастролі приїхати не зможу – пообіцяла залишитися до посту в Москві» [4, с. 66]. Така відповідь, мабуть, була неочікуваною для М. Старицького, адже він покладав великі сподівання на М. Заньковецьку, яка могла переконати М. Садовського об'єднатися з колективом Михайла Петровича.

Проте акторка запевнила антрепренера, що приєднається до його колективу в будь-якому разі з наступного сезону. Однак вона зазначила обставину, яка може ускладнити її перехід, – «це присутність пані Боярської, її характер і відношення до мене особисто Вам має бути добре відомо, це і ставить мене в повну неможливість ужитися з нею. По тому свідчу Вам всім мою прихильність і міцно тисну Вашу руку, поважачуча Вас Марія Заньковецька» [4, с. 66]. Таке рішення М. Заньковецької потішило М. Старицького, який у листі від 4 лютого 1891 р. зауважував: «Ваше согласие быть с нами на будущий год – один восторг; присовокуплю, что Боярской и Манька при Вас не будет, следовательно – препятствие устранено» [15, с. 490].

Не полишаючи надії об'єднатися з колективом М. Садовського, Михайло Петрович у лютому 1891 р. також звертається до нього з листом: «А я всей душой желаю слиться с Вами. Итак: 1) я из авторских ухожу и предоставляю монополию на свои пьесы, все без исключения, только тому товариществу, где буду сам; 2) со мной желает перейти к Вам: Верина, Грицай и Маруся моя; остальные по желанию, кроме Боярской и Манько; 3) у меня уже сняты на лето города: Вильно, Минск (Бобруйск), Ковно или Смоленск на хороших условиях...

Итак, если Вы желаете иметь меня в своих рядах, то к Вам дружечки протягиваю руки; создадим опять колоссальную труппу с большим монопольным репертуаром и заставим громко нам рукоплескать» [14, с. 491].

Отже, Михайло Старицький, переймаючись майбутнім українського професійного театрального мистецтва та прагнучи об'єднання зусиль його найталановитіших митців, вважав відновлення першого складу української професійної трупи єдиним вірним шляхом виходу з кризового становища театрального мистецтва. Акторський талант Марії Костянтинівни він високо цінував і хотів, щоб у цій справі вона стала «как первый талант, и первым человеком, светочем правды в руках и миртовой ветвью соединения друзей для поднятия падающего искусства и интереса» [11, арк. 1].

М. Старицький разом з донькою Марією, акторами Грицаєм і Віриною приєднався до трупи Садовського у вересні 1891 р. У листі до М. Заньковецької від 1 жовтня 1891 р. Михайло Петрович писав: «Спасибо горячее Вам, и Мыколе, и товариществу за сердечный отклик; он меня глубоко тронул своей сердечностью: значит и украинское хоть и убогое поле, а всетаки не пустыня; и на нем, значит, живут отзывчатые сердца... и уже становится не так жаль потраченной на него жизни» [8, арк. 1-2]. У трупі Миколи Садовського Михайло Петрович мав виконувати обов'язки другого режисера, а насправді займався зовсім іншими справами: розглядав всі конфліктні ситуації, що виникали між М. Садовським та іншими театральними трупами, домовлявся з чиновниками про організацію гастролей, орендував театральні приміщення та встановлював зв'язок з редакціями газет [15, с. 95-96]. Такі обов'язки схоже не подобалися М. Старицькому, про що свідчить його лист до М. Комарова: «Треба їсти чужий хліб, коли свого дастьбі. Шкода тільки, що така безпомічна доля випала на старість разом з тяжкими хворобами» [14, с. 501]. На початку 1893 р. Михайло Старицький у зв'язку погіршенням стану здоров'я, залишив трупу М. Садовського.

Отже, ставши членом трупи М. Садовського, М. Старицькому довелося займатися вирішенням організаторських проблем, але така діяльність не відповідала його меті вивести український професійний театр на якісно вищий рівень.

Після виходу з трупи М. Садовського Михайло Петрович продовжував співпрацю з М. Заньковецькою. Головною темою їхнього листування була драматургічна творчість Михайла Старицького. У листі до акторки від 1 жовтня 1891 р. драматург писав: «Хотелось бы мне очень поработать и создать для Вас, дорогая Марья Константиновна, много ролей, да таких, чтобы зрителей Вы привели в тре-

пет, чтобы занемела от великого восторга зала и разразилась бы иступленными криками... Чтобы Европа даже раскрыла широко перед великим талантом изумленные очи» [8, арк. 2-3]. Творчі взаємини митця й акторки були настільки щирими, що дослідниця життєвого та творчого шляху М. Заньковецької Н. Бабанська зазначає: «Стосунки драматурга Старицького і Заньковецької – це той рідкісний варіант стосунків, коли автор радиться з актрисою, просить у неї зауважень» [4, с. 67]. Дійсно, у листі від початку листопада 1891 р. Михайло Петрович, визнаючи її акторський талант, пише: «Ждал от Вас письма, не указали б еще чего относительно «Азы»; но, вероятно, Вам з хлопотами и дыхнуть некогда... Понятно! Так вот, я посылаю Вам «Азу», совершенно законченную и очищенную от всякия скверны, как яичко: полагаю, что Вы, наша дива, этой ролью завоюете весь мир» [9, арк. 1].

Як досвідчений драматург Михайло Петрович прагнув створити такі ролі для М. Заньковецької, щоб граючи їх вона могла цілком розкрити свій неперевершений акторський талант. Пишучи п'єси для її гри, він ставив собі за мету розширити її театральний репертуар, надати можливість акторці реалізувати свій талант у різних образах. Тому кожного разу, працюючи над образом майбутньої героїні для М. Заньковецької, М. Старицький уникав повторення сценічних характерів. У 1893 р. М. Старицький написав драму «Талан», яку присвятив М. Заньковецькій. Спочатку п'єса, головною героїнею якої є молода талановита актриса, називалася «Марія Заньковецька». Портрет своєї героїні автор описує так: «Молода українська актриса. Бліде, худеньке, зіткане все з нервів створіння, за характером добра, але внаслідок нервовості здатна відразу змінити настрої духа і розпалитися. Обожднює мистецтво взагалі, наївна і довірлива, а тому розчарування приносять їй глибокі страждання» [4, с. 68]. Н. Бабанська зазначає, що в основу драми «Талан» Михайло Старицький поклав автобіографічний сюжет. Справді, у п'єсі об'єктивно показано добре знайомі йому життєві будні провінційних акторів з основним акцентом на образі самовідданого трудівника сцени. У творі таку роль грає помічник режисера Безродний, у минулому антрепренер, який пожертвував свій маєток театральній справі [4, с. 68].

Отже, протягом 1880-1890-х рр. репертуар М. Заньковецької був жанрово і тематично розширеним саме М. Старицьким. Безпосередньо для неї він створив 15 самобутніх ролей – комедійних і музичних, драматичних та історич-

них, мелодраматичних і психологічних.

Марія Заньковецька високо цінувала літературний талант Старицького-драматурга. Коли у Старицького виникали матеріальні труднощі, вона завжди приходила на допомогу. Так, у листі до М. Заньковецької від 20 листопада 1891 р. М. Старицький писав: «За гроши великое спасибо, – я их сегодня получил» [10, арк. 1]. Натомість акторка завжди могла розраховувати на професійну підтримку Михайла Петровича. Навесні 1898 р. трупа М. Садовського припинила своє існування. Марія Заньковецька стала акторкою трупи Найдиди, який профінансував створення нового театрального колективу, де антрепренером була вона [15, с. 98-99].

Але досвіду роботи керівником М. Заньковецька не мала, тому звернулася по допомогу до М. Старицького. Зокрема, цей випадок Михайло Петрович згадує у листі до Панаса Мирного від 20 квітня 1898 р.: «А тут же Заньковецька Христом-богом просить, щоб приїздив у Крим та поставив на лад її трупу, тобто не її власну, а Найдиди, але це виходить все одно» [14, с. 590]. Головною метою листа до П. Мирного було прохання Старицького на дозвіл переробити його п'єсу «Лимерівна», яку автор присвятив Марії Заньковецькій. Хоча М. Заньковецька вже виконувала роль Лимерівни, «посварившись Садовський не дав їй підробленої п'єси і залишив до вжитку собі, а Заньковецька зосталась ні з чим. Отож вона і блага мене на всіх святих, аби я знов доробив по-першому. Будьте ласкаві, одпишіть швидше, бо вона мене приникує і листами, і телеграмами, а як приїду без нічого, то образиться сльозно...» [14, с. 590-591].

Допомога М. Старицького новоствореній трупі М. Заньковецької виявилася у підборі гідних партнерів для актриси та створенні належного репертуару для трупи. Зокрема, це були вже адаптовані під актрису п'єси «Лимерівна», «Тарас Бульба», «Талан», «Циганка Аза», «Маруся Богуславка», «Кривда і правда» й ін., в яких вона неодноразово тріумфувала підкорюючи серця глядачів [15, с. 99]. Однак через проблеми зі здоров'ям Михайло Петрович не міг повністю реалізувати ці плани та був змушений знову припинити свою театральну діяльність. У листі до дочки Людмили від лютого 1899 р. він писав: «Людюня, серденько! Слабую я та й слабую: сьогодні знов гірше – і бронхіт не проходить, і серце болить, і жду знов припадка. Певно, вже я нікуди не поїду, хоч би до Києва повернути, щоб вас ще побачити» [14, с. 607].

Робота М. Старицького у трупі М. Заньковецької була останньою спробою Михайла Петровича сприяти розвитку українського театрального мистецтва. Будучи безкорисно відданим театральній справі, Михайло Старицький сподівався об'єднати талановитих українських акторів в одну професійну трупу завдяки сценічному таланту Марії Заньковецької.

Отже, критичний аналіз епістолярної спадщини Михайла Старицького та Марії Заньковецької засвідчує глибоку взаємоповагу двох видатних постатей української культури другої половини XIX ст., на якій ґрунтувалася їхня театральна діяльність, спрямована на розвиток українського професійного театру. Михайло Петрович високо цінував акторський талант Марії Заньковецької, вважав його головним об'єднуючим чинником українських театральних колективів, постійно створював для неї нові сценічні образи, збагачуючи при цьому українське театральне мистецтво якісними драматичними творами. Хоча ідея об'єднання найталановитіших українських акторів повністю реалізована не була, творча співпраця М. Старицького та М. Заньковецької постійно викликала інтерес пересічного глядача креативним сюжетом і реалістичним виконанням ролей.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Заньковецька Марія. Вінок спогадів про Заньковецьку / За ред. П. Нестеровського. Київ, 1950. 255 с.
2. Заньковецька М. (1860-1934). Збірник матеріалів (Вступні статті, спогади, Листи та інші матеріали). Київ, 1937. 225 с.
3. Мандрика В., Кирилюк В. Марія Заньковецька – перша народна артистка України. Ніжин, 2004. 152 с.
4. Марія Заньковецька: Легенда української сцени. Київ, 1998. 119 с.
5. Музей театрального, музичного та кіномистецтва України (далі – МТМКУ). Фонд Старицький Михайло Петрович. Спр.Р-236. Лист до М.К. Заньковецької від 27 травня 1889 р. 2 арк.
6. МТМКУ. Фонд Старицький Михайло Петрович. Спр.Р-1544. Лист до М.К. Заньковецької від 20 листопада 1889 р. 2 арк.
7. МТМКУ. Фонд Старицький Михайло Петрович. Спр.Р-1545. Лист до М.К. Заньковецької. Січень 1891 р. 3 арк.
8. МТМКУ. Фонд Старицький Михайло Петрович. Спр.Р-1546. Лист до М.К. Заньковецької від 1 жовтня 1891 р. 3 арк.
9. МТМКУ. Фонд Старицький Михайло Петрович. Спр.Р-1547. Лист до М.К. Заньковецької. Листопад 1891 р. 2 арк.
10. МТМКУ. Фонд Старицький Михайло Петрович. Спр.Р-1546. Лист до М.К. Заньковецької від 20 листопада 1891 р. 3 арк.
11. МТМКУ. Фонд Старицький Михайло Петрович. Спр.Р-1546. Лист до М.К. Заньковецької. Без дати. 1 арк.
12. О'Коннор-Вілінська В. Лисенки й Старицькі. Львів, 1936. 82 с.
13. Рулін П. Марія Заньковецька. Життя і творчість. Київ, 1929. 112 с.
14. Старицький М. Твори у 8-ми томах [Ред. кол. М. Бернштейн та ін.]. Т. 8: Оповідання. Статті. Листи. Спогади. Київ, 1965. 751 с.
15. Цибаньова О. Лаври і терни... Життєвий і творчий шлях Михайла Старицького. Київ, 1996. 188 с.

Радчук Андрій *Творча співпраця Михайла Старицького та Марії Заньковецької у контексті історії українського професійного театру*

На основі аналізу епістолярної спадщини Михайла Старицького та Марії Заньковецької розкрито їх творчу співпрацю в контексті історії розвитку українського професійного театру в другій половині XIX ст. З'ясовано, що акторський талант Марії Константинівни мав вирішальний вплив на театральну діяльність Михайла Петровича, який не був байдужим до непевного становища тогочасного театрального ремесла. Драматург прагнув згуртувати кращих українських акторів в одній професійній трупі з метою виходу українського театрального мистецтва з кризи. На глибоке переконання драматурга, саме Марія Заньковецька мала стати символом примирення колишніх колег першої української професійної трупи.

Ключові слова: М. Старицький, М. Заньковецька, перша українська професійна трупа, театр, драматургія

Радчук Андрей *Творческое сотрудничество Михаила Старицкого и Марии Заньковецкой в контексте истории украинского профессионального театра*

На основе эпистолярного наследия Михаила Старицкого и Марии Заньковецкой раскрыто их творческое сотрудничество в контексте истории развития украинского профессионального театра второй половины XIX в. Выяснено, что талант Марии Константиновны оказал окончательное влияние на театральную деятельность Михаила Петровича, который не был равнодушным к неясному состоянию современного театрального ремесла. Драматург хотел объединить лучших украинских актёров в одной профессиональной труппе с целью выхода украинского театрального искусства с кризиса. Михаил Старицкий был глубоко убеждён в том, что именно Мария Заньковецкая должна стать символом примирения бывших коллег первой украинской профессиональной труппы.

Ключевые слова: М. Старицкий, М. Заньковецкая, первая украинская профессиональная труппа, театр, драматургия

Radchuk Andrii *Mykhailo Starytskyi and Maria Zankovetska's creative cooperation in the context of history of Ukrainian professional theatre*

On the basis of analysis of Mykhailo Starytskyi and Maria Zankovetska's epistolary heritage, their creative cooperation in the context of history of Ukrainian professional theatre in the second half of the XIX century is described. It is clarified that Maria Konstantynivna's artistic talent had a decisive influence on Mykhailo Petrovych's theatre activity. Caring a lot for the unsure state of the theatre craft of that time, the dramatist aimed at gathering best Ukrainian actors in one professional troupe, which could rescue Ukrainian dramatic art from a crisis.

As an entrepreneur, M. Starytskyi assessed critically the contemporary state of dramatic art; besides, he pointed out its problems and offered solutions to them. M. Starytskyi believed that main reasons that led to the decrease in quality of Ukrainian performances were the following: envy, lack of foresight and weirdness of views, as well as an easy access to free usage of

dramatic works. Leading actors or directors who left well-known theatre groups robbed the latter of the texts of plays and music sheets and created new troupes, which existed during several months or even less. The dramatist was deeply convinced that it was Maria Zankovetska who would become a symbol of reconciliation between the former members of the first Ukrainian professional troupe.

M. Starytskyi's dramatic activity is analyzed, which was meant to help M. Zankovetska to completely display her outstanding gift for the stage. Creating a new artistic image for the actress, the dramatist discussed all the elements of a role with her. As a gifted dramatist, M. Starytskyi rewrote other authors' works while adapting their contents to M. Zankovetska's artistic talent. It is proved that M. Starytskyi's dramatic works written for Maria Konstantynivna enhanced her authority within theatrical circles and formed an image of a cult figure for many spectators.

Keywords: M. Starytskyi, M. Zankovetska, first Ukrainian professional troupe, theatre, dramatic works

Надійшла до редакції 30.01.2018 р.